

Hodnocení návrhů na dílčí dostavbu Vítězného náměstí v Praze 6-Bubenči

Podle zadání jsem se zabýval především hodnocením jednotlivých návrhů v kontextu prostoru Vítězného náměstí, což je nedokončená wagneriánská urbanistická koncepce architekta Antonína Engela z 20. let minulého století, realizovaná v první etapě na přelomu 20. a 30. let.

Podle mého názoru je třeba tuto koncepci ctít, i když je ve výsledku poněkud neživotná, stejně, jako další Engelovy stavby z tohoto období (budovy ČVUT, Masarykovy koleje, pražská vodárna v Podolí, Ministerstvo železnic, úřední budovy v Užhorodě).

Všechny předložené projekty z této premisy vycházejí, chovají se na dané parcele, vymezené náměstím, ulicí Verdunskou a třídou Jugoslávských partyzánů k Engelově konceptu ohleduplně (někdy snad až příliš) a naplňují tak požadavek zadavatele.

Obecně lze rovněž přivítat, že zde má vyrůst dle zadání skutečně polyfunkční palác s obchody, službami, parkingem, pasážemi, kanceláři i byty.

Všechny projekty jsou zpracovány na profesionální úrovni a dávají dobrou představu o působení nové hmoty v prostoru náměstí i v celkovém kontextu této části města na hranici Dejvic a Bubenče (hranice prochází Dejvickou, dále přes náměstí do Jugoslávských partyzánů, řešený pozemek je tedy v katastru Prahy 6 – Bubenče).

Hodnocení zdůvodňuji, nezabývám se ovšem dispozicemi jednotlivých projektů, protože to považuji za věc zadavatele a je to nad rámec mého zadání, navíc tato věc je vždy dále řešitelná.

Na konci uvádím celkovou známku: systém jako ve škole – 1-výborný...5-nedostatečný. Pořadí mi tedy vychází následovně: jako nejlepší hodnotím návrh E (známka 1) a s nepatrným odstupem B (1-), dále projekt A (2), C (2-) a konečně D (3).

Zdeněk Lukes

V Praze, v březnu 2011

Návrh A

Kultivovaný projekt, výškově i tvarově vychází z modulu Engelových budov na náměstí. Průčelí do náměstí je v maximální možné míře transparentní, šikmé střechy Engelových domů zde tvarově napodobují sešikmené skleněné plochy. Tato doslovnost mi připadá poněkud nadbytečná a také provozně bude problematická – plochy bude nutno stále čistit. Otázkou také je, zda nebudou za určitého sklonu slunečních paprsků vytvářet reflexní plochy, které by mohly být z dálkových pohledů nepříjemné. Naopak, oživujícím prvkem je jemné hry s vyskládáním několika hmot, tvořícím v důsledku segment, tedy hry s prolamováním průčelí a terasami, které lze spatřovat jako pokus vyhnout se jen banálnímu opakování engelovských průčelí. Dům tak z dálkových pohledů působí kompaktně, což je správné, neboť nerozbíjí hmotové řešení Engelo, z bližších pohledů ale nabízí rafinovanou hru proporcí, průhledů, vržených stínů a horizontálních linií. To spatřuji na celém řešení nejzajímavějším motivem. Napojení na starší zástavbu je provedeno celkem vhodně, možná až příliš bezkolizně. Dobré je i klasické trojdělení stavby na parter, vlastní tělo domu a horní ustupující partie, což odpovídá tradicím pražských velkoměstských paláců, i Engelo, řešení Vítězného náměstí. Návrh dvorní partie působí zbytečně chaoticky jako různě tvarovanými hmotami, tak různou výškou objektů a řešením průčelí. Otázkou jsou ozeleněné střešní terasy, které mi v tomto kontextu připadají nadbytečné. Stavba jako by v této partii ztrácela poněkud pevnou půdu pod nohama. Návrh je zpracován na profesionální úrovni.

Závěr: Kvalitní projekt, do prostoru náměstí vhodně zakomponovaný. Vědomě vychází z engelovské kompozice, ale záměrně nepracuje s neklasicistním aparátem a snaží se na dané téma vytvořit důstojné soudobé řešení.

Výsledná známka: 2

Návrh B

Velmi vtipné a nápadité řešení – v podstatě tři klínovité stavby s přetaženým skleněným pláštěm. Hmotově čisté provedení, dobré je i napojení na starší zástavbu příznanými „krčky“. Je jasné, že jiný bude výraz domu za světla, kdy bude působit poměrně kompaktně, a jinak za tmy, kde se jednotlivé stavby oddělí, nezdá se však, že by to bylo na závadu! Cením si dvorní partie objektu, která je ukázněná, nesnaží se „zalehnout“ nádvoří. Celkově působí dům možná trochu mohutně, snad by mohlo pomoci snížení výšky o jedno patro. Do engelovského světa vstupuje novotvar suverénně a myslím, že s ním hraje důstojnou partii. Jemnou hrou je vertikální linka, tvořená okenními tabulemi, a horizontální linie podlaží. V celku pak tvoří horizontální prvek celý objekt, vertikálita je podpořena třemi skrytými „domy“. Vtipná je práce se zelení. Jistým problémem může být různý úhel prolamování fasády, který ve výsledku může působit jinak (různý odrazný účinek za proměnlivého osvětlení), než je zobrazeno na vizualizacích.

Závěr: Velmi invenční řešení, vychází sice z Engelova konceptu, ale nabízí zcela soudobé řešení, vtipné, ale zároveň důstojné. To je postaveno na řadě domyšlených kontrastů.

Výsledná známka: 1-

Návrh C

Velmi kompaktní návrh, v podstatě vychází z modulu Engelových staveb, opakuje i obrys a siluetu jeho paláců. Zdánlivě tak kompozičně zapadá do náměstí bez problémů. Engelův klasicismus zde v jemné hře připomíná vertikální členění průčelí. Dům působí kompaktně i do dvora, což je třeba ocenit. Pasáže mohou však vzhledem k proporcím působit poněkud stísněně. Přesto, že stavbě nelze architektonicky co vytknout, v jistém smyslu svou technicistností připomíná třeba vídeňské práce Schwanzerovy z 60. let, výrazově na mne působí až příliš usedle, studeně. Možná to podporuje valba, která stavbu zakončuje i monotónní rastr fasád. Jde ale bezesporu o profesionálně zpracované řešení a kultivovaný projekt, který neurazí, je vůči původnímu tvůrci velmi pokorný, nicméně mu chybí větší odvaha vytvořit jasné soudobé dílo.

Závěr: Citlivý a kvalitní návrh, ctí Engela, ale chybí mu větší odvaha.

Výsledná známka: 2-

Návrh D

Návrh řeší objekt podobnými prostředky, jako návrh C – vytváří jednu hlavní kompaktní hmotu na segmentovém půdorysu, které modulově vychází z Engelových paláců na Vítězném náměstí, včetně střešní valby. Na rozdíl od „C“ však autor zdůrazňuje horizontálními okenními pásy a parapety vodorovné linie. Jako celek tak může vytvářet určitý kontrast k Engelovým palácům s průčelími traktovanými naznačeným vysokým řádem, současně však dle mého názoru vnáší do celkové kompozice jisté zneklidnění, podpořené i odlišnými a přitom plnými materiály. Poněkud zmateně působí dvorní partie, kterým chybí suverenita a kompaktnost, typická pro projekty „B“ a „C“. Celkově se z návrhu v takovémto pojetí vytrácí určitá noblesa, která je v původním v Engelově suchopárném podání přítomna, byť poněkud skryta. Dům tak sice kompozičně naplňuje zadání a vytváří klidný a důstojný prvek v náměstí, současně ale působí jako z jiného světa, noblesa původního konceptu tu chybí a průčelí působí poněkud lacině. Jak je ale z projektu patrné, v detailu je rafinované, nicméně v dálkových pohledech (pro vnímání náměstí zásadních!) se to příliš neprojeví.

Závěr: Kultivované, ale zbytečně opatrné řešení, dům není kompozičně plně ukotven v prostoru náměstí.

Výsledná známka: 3

Návrh E

Bezesporu nejdynamičtější projekt, ale svým způsobem velmi podmanivý. Jako jediný si autor všiml určité dynamiky jen zdánlivě symetrického náměstí – prostě třída Jugoslávských partyzánů je významnější, než ulice Verdunská. Narušení symetričnosti fasády do náměstí je proto ospravedlnitelná! Dům navíc velmi pečlivě vychází z kompozičního rozboru celého prostoru. Na druhé straně se nesnaží být přehnaně pokorný – autor dává najevo, že jde o stavbu z XXI. století, která vzniká téměř sto let po Engelově wagneriánském konceptu. Velkorysé siločáry působí dynamicky, odvážně a jsou prostě variací na dané téma, která se nedrží uctivě při zemi, ale působí sebevědomě. Rovněž problém napojování na stávající zástavbu je vyřešen s nadhledem. Vizualizace jsou propracované a je patrné, že se autor zabýval i působením své stavby ve večerním čase. Dvorní partie je vyřešena uspokojivě. Napadá mne snad jediná výtka – parter mne připadá zbytečně nízký, hmota zbytečně dům stlačuje směrem dolů, velkorysejší výkladce by stavbě pomohly.

Závěr: Mimořádně invenční, dynamické řešení dle mého dokonale naplňuje představu soudobé polyfunkční stavby, sebevědomé, ale současně kontextuální (i když ne za každou cenu).

Výsledná známka: 1 (nejvyšší)